

Utrecht, 18 maart 2025

Betreft: Ouders & Onderwijs inzake onderwijskansen

Geachte Leden van de vaste commissie voor OCW,

Goed onderwijs moet zorgen voor kansen voor ieder kind. Door ieder kind goed onderwijs te bieden, kunnen zij zich ontwikkelen en worden zij goed voorbereid op de toekomst. Het lerarentekort en de dalende onderwijskwaliteit vormen de grootste bedreiging voor de kansen van kinderen. Maar er zijn daarnaast ook nog andere onderwerpen die aandacht verdienen in het kader van onderwijskansen. We geven u voor het commissiedebat onderwijskansen graag enkele signalen, zorgen en oplossingen mee namens ouders.

Terug naar één doorstroomtoets

Het maken van de doorstroomtoets is een belangrijk wettelijk vastgelegd recht voor kinderen bij het afsluiten van de basisschool. De doorstroomtoets moet functioneren als een onafhankelijk tweede gegeven naast het schooladvies en zo onder advisering tegengaan. Het diverse aanbod in doorstroomtoetsen maakt de onderlinge vergelijkbaarheid lastig en dat ondermijnt het vertrouwen van scholen en ouders in de toets. De beste oplossing voor dit probleem is het overbodig maken van deze toets door latere selectie en betere doorstroommogelijkheden op het vo. Zolang we echter op deze vroege leeftijd selecteren, willen we dat er een onafhankelijke toets verplicht blijft. We willen aandringen op verbeteringen én pleiten voor een lange termijnplan om de hele werkwijze rondom de selectie op vroege leeftijd te stoppen:

- Ga terug naar één doorstroomtoets waar het onderwijs en ouders op kunnen vertrouwen.
- Zorg dat deze toets ook een eigenstandig advies voor het praktijkonderwijs kan geven.¹
- Zorg dat de toets een breder beeld geeft van de mogelijkheden van een kind. Dit gaat verder dan alleen prestaties op taal en rekenen.
- Gebruik de toets niet langer als meetinstrument voor de kwaliteit van scholen. Dit zorgt voor te veel perverse prikkels voor scholen.

Brede brugklas

Al jaren wordt in het onderwijs gesproken over de brede brugklas. Door kinderen van verschillende niveaus in de eerste jaren van het voortgezet onderwijs in dezelfde school en/ of klas te plaatsen, zou de kansengelijkheid worden bevorderd. Brede scholen en klassen bieden leerlingen de kans om makkelijker door te stromen naar een passend niveau. De meeste ouders zijn in principe voorstander van scholen en klassen waarin meerdere niveaus samenkomen.² Er bestaat echter ook veel onduidelijkheid over hoe zo'n brede brugklas eruit moet komen te zien. Vragen over hoeveel jaar zo'n brede brugklas zou moeten duren, hoeveel verschillende niveaus er bij elkaar in de klas zouden moeten en hoeveel ruimte er blijft voor categorale scholen zijn onbeantwoord. We constateren ook dat er veel spraakverwarring is als het gaat om later selecteren en het begrip 'brede brugklas'. Hierdoor loopt deze discussie vast in abstracte denkbeelden en theoretische bezwaren. Om goed voorbereid en toegerust de discussie over

¹ Momenteel kunnen de doorstroomtoetsen alleen het advies pro/vmbo basis geven. Hierdoor ontstaat ongewenste verwarring en opwaartse druk.

² [Ouders & Onderwijs \(2023\). Staat van de Ouder 2022.](#)

latere selectie te kunnen voeren, zou het ministerie verschillende scenario's (of bouwstenen voor die scenario's) moeten uitwerken.

Verplicht openbaarheid over aantal plekken op een school

Veel ouders ervaren problemen bij de aanmelding op een school. Regelmatig worden kinderen afgewezen met het bericht dat de school vol is. Daarbij gaat het opvallend vaak om kinderen met een handicap, een ondersteuningsbehoefte en/of een niet-Nederlands klinkende naam. Er is momenteel geen enkele mogelijkheid voor ouders om te controleren of de school ook daadwerkelijk vol zit. Wel komen ouders er soms achter dat andere kinderen wel aangenomen worden op de school die vol zou zitten. Om selectie aan de poort te voorkomen zouden scholen daarom openbaar moeten maken hoeveel plek ze hebben. Zo zorgen we dat alle kinderen een gelijke kans hebben op een plek op een school.

Scholen wijzen ouders soms ook af nog voordat zij hun kind officieel aanmelden. Dit gebeurt door ouders telefonisch of mondeling te vertellen dat er geen plek is voor hun kind met een ondersteuningsbehoefte. Soms weigeren scholen zelfs om een inschrijfformulier te geven. Daarom pleiten wij ervoor dat alle scholen hun inschrijfformulier online beschikbaar stellen. Dit is een kleine moeite voor scholen en zorgt ervoor dat alle kinderen een eerlijke kans krijgen op een schoolplek.

Ouderbijdrage afschaffen

In juni 2023 riep een brede onderwijscoalitie van leraren, schoolbestuurders, schoolleiders, leerlingen en ouders op tot het afschaffen van de vrijwillige ouderbijdrage in het primair onderwijs.³ De belangrijkste redenen zijn de grote verschillen in hoogte van de ouderbijdrage die zijn ontstaan tussen scholen. Op verzoek van de Kamer werd een onderzoek uitgevoerd naar de juridische haalbaarheid van het afschaffen van de vrijwillige ouderbijdrage. Daaruit bleek dat het afschaffen niet alleen juridisch haalbaar is, maar ook 'geschikt en proportioneel' is om de kansengelijkheid te bevorderen. De staatssecretaris gaf echter aan verder geen stappen te zetten, omdat het kabinet er geen geld voor wil reserveren. Het afschaffen van de vrijwillige ouderbijdrage in het primair onderwijs is echter een relatief goedkope maatregel om de kansengelijkheid aantoonbaar te verbeteren.

Vergoeden van devices

Digitale leermiddelen zijn inmiddels onmisbaar op de meeste scholen, maar niet elk kind heeft deze ter beschikking. Daar komt de dure grafische rekenmachine voor havo en vwo nog bij. De laptop of tablet moeten ouders vaak zelf financieren. Tenminste 44% van de scholen verwacht dat kinderen over een device beschikken. Dit percentage is in werkelijkheid waarschijnlijk hoger.⁴ In 2024 voerde Ouders & Onderwijs een onderzoek uit in het Landelijk Ouderpanel over schoolkosten en digitale leermiddelen. Daarin gaf 85% van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs aan een dat hun kind een laptop of tablet nodig heeft voor school, maar dat ze deze vaak zelf moeten kopen.⁵ Uit de laatste schoolkostenmonitor bleek dat ouders die zelf devices of software aanschaffen, gemiddeld 582 euro betalen voor een laptop/tablet en nog eens 119 euro kwijt zijn aan software.⁶ Digitale leermiddelen en de grafische rekenmachine zijn een te hoge kostenpost voor ouders. Omdat digitale leermiddelen voor het volgen van onderwijs

³ [Ouders & Onderwijs \(2023\). Afschaffen ouderbijdrage.](#)

⁴ [SEO en Regioplan \(2021\). Eerste deelrapport evaluatie WGS 2021.](#)

⁵ [Ouders & Onderwijs \(2024\). Ouders over digitale leermiddelen.](#)

⁶ [KBA Nijmegen, Kohnstamm instituut en Oberon \(2023\). Schoolkostenmonitor po, vo, mbo 2022-2023.](#)

onmisbaar zijn, moeten ze net als schoolboeken gratis verstrekt worden. We vragen u daarom de kosten voor digitale leermiddelen, net als de kosten voor schoolboeken, via de lumpsum te bekostigen.

We wensen u een goed debat en rekenen op uw aandacht voor de zorgen van ouders. Voor een nadere toelichting kunt u altijd contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Lobke Vlaming
Directeur-bestuurder Ouders & Onderwijs